

Legea nr. 303/2004

privind statutul judecătorilor și procurorilor¹⁾

Titlul I Dispoziții generale

Capitolul I Noțiuni și principii

Art. 1. (1) Magistratura este activitatea judiciară desfășurată de judecători în scopul îndeplinirii justiției și de procurori în scopul apărării intereselor generale ale societății, a ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor.

(2) Cariera judecătorului este separată de cariera procurorului, judecătorii neputând interfera în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorilor.

Art. 2. (1) Judecătorii numiți de Președintele României sunt inamovibili, în condițiile prezentei legi.

(2) Judecătorii inamovibili pot fi mutați prin transfer, delegare, detașare sau promovare, numai cu acordul lor, și pot fi suspendați sau eliberați din funcție în condițiile prevăzute de prezenta lege.

(3) Judecătorii sunt independenți și se supun numai legii. Judecătorii trebuie să fie imparțiali, având libertate deplină în soluționarea cauzelor deduse judecătii, în conformitate cu legea și în mod imparțial, cu respectarea egalității de arme și a drepturilor procesuale ale părților. Judecătorii trebuie să ia decizii fără niciun fel de restricții, influențe, presiuni, amenințări sau intervenții, directe sau indirecte, din partea oricărei autorități, fie chiar autorități judiciare. Hotărârile pronunțate în căile de atac nu intră sub imperiul acestor restricții. Scopul independenței judecătorilor constă inclusiv în a garanta fiecărei persoane dreptul fundamental de a fi examinat cazul său în mod echitabil, având la bază doar aplicarea legii.

(4) Orice persoană, organizație, autoritate sau instituție este datoare să respecte independența judecătorilor.

Art. 3. (1) Procurorii își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic, sub autoritatea ministrului justiției.

(1¹) Procurorii sunt independenți în dispunerea soluțiilor, în condițiile prevăzute de Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

(1²) Procurorii numiți de Președintele României se bucură de stabilitate.

(2) Procurorii care se bucură de stabilitate pot fi mutați prin transfer, detașare sau promovare, numai cu acordul lor. Ei pot fi delegați, suspendați sau eliberați din funcție în condițiile prevăzute de prezenta lege.

¹⁾ Rep. (M. Of. nr. 826 din 13 septembrie 2005); cu ultim. modif. aduse prin **L. nr. 242/2018** pt. modif. și compl. L. nr. 303/2004 priv. statutul judecătorilor și procurorilor (M. Of. nr. 868 din 15 octombrie 2018) și prin **O.U.G. nr. 92/2018** pt. modif. și compl. unor acte normative în domeniul justiției (M. Of. nr. 874 din 16 octombrie 2018; modificările aduse textului legii prin O.U.G. nr. 92/2018 sunt evidențiate prin caractere de tipar îngroșate).

Art. 4. (1) Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, prin întreaga lor activitate, să asigure supremația legii, să respecte drepturile și libertățile persoanelor, precum și egalitatea lor în fața legii și să asigure un tratament juridic nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare, indiferent de calitatea acestora, să respecte Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor și să participe la formarea profesională continuă.

(2) Procurorii și judecătorii trebuie să se asigure, în toate stadiile unui proces, că drepturile și libertățile individuale sunt garantate și că ordinea publică este protejată.

(3) Judecătorii și procurorii trebuie atât să fie, cât și să apară ca fiind independenți unii de ceilalți.

(4) Judecătorii nu pot refuza să judece pe motiv că legea nu prevede, este neclară sau incompletă.

Capitolul II Incompatibilități și interdicții

Art. 5. (1) Funcțiile de judecător, procuror, magistrat-asistent și asistent judiciar sunt incompatibile cu orice alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, așa cum acestea sunt definite de legislația în vigoare.

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați să se abțină de la orice activitate legată de actul de justiție în cazuri care presupun existența unui conflict între interesele lor și interesul public de înlăptuire a justiției sau de apărare a intereselor generale ale societății.

(3) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să dea, anual, o declarație pe propria răspundere în care să menționeze dacă soțul, rudele sau afinii până la gradul al IV-lea inclusiv exercită o funcție sau desfășoară o activitate juridică ori activități de investigare sau cercetare penală, precum și locul de muncă al acestora. Declarațiile se înregistrează și se depun la dosarul profesional.

Art. 6. (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat magistraților și personalul auxiliar de specialitate sunt obligați să facă o declarație autentică, pe propria răspundere potrivit legii penale, privind apartenența sau neapartenența ca agent sau colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică.

(2) Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității verifică declarațiile prevăzute la alin. (1). Rezultatele verificărilor se atașează la dosarul profesional.

(2¹) Apartenența în calitate de colaborator al organelor de securitate, ca poliție politică, are ca efect eliberarea din funcția deținută.

(3) Dispozițiile Legii nr. 187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea securității ca poliție politică se aplică în mod corespunzător.

Art. 7. (1) Judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, personalul de specialitate juridică asimilat acestora, personalul auxiliar de specialitate și personalul conex personalului de specialitate al instanțelor judecătorești și parchetelor nu pot fi lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai vreunui serviciu de informații.

(2) Încălcarea dispozițiilor alin. (1) conduce la eliberarea din funcția deținută, inclusiv cea de judecător sau procuror.

(3) Persoanele prevăzute la alin. (1) completează anual o declarație olografă pe propria răspundere, potrivit legii penale, din care să rezulte că nu au fost și nu sunt lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori ai niciunui serviciu de informații. Declarațiile se depun și se arhivează la compartimentul de resurse umane.

(4) Serviciilor de informații le este interzis să racoleze persoanele prevăzute la alin. (1) ca lucrători operativi, inclusiv acoperiți, informatori sau colaboratori. Încălcarea acestei interdicții este infracțiune împotriva independenței justiției și se pedepsește cu închisoare de la 5 la 10 ani. În cazul în care infracțiunea este comisă de un ofițer cu funcții de conducere sau la instigarea acestuia, limitele pedepsei se majorează cu jumătate. Tentativa se pedepsește.

(5) Verificarea veridicității datelor din declarațiile prevăzute la alin. (3) se face individual pentru fiecare declarație de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării, anual, din oficiu, sau ori de câte ori este sesizat de Ministerul Justiției, Secția pentru judecători sau Secția pentru procurori a Consiliului Superior al Magistraturii, judecătorul sau procurorul vizat.

(6) Rezultatul verificărilor se comunică din oficiu Consiliului Superior al Magistraturii, judecătorului sau procurorului vizat, precum și, la cerere, oricărei persoane.

(7) Actul Consiliului Suprem de Apărare a Țării prevăzut la alin. (5) poate fi contestat în instanță, în termen de 3 luni de la data la care a luat la cunoștință, de către orice persoană care justifică un interes legitim, conform Legii contenciosului administrativ nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare. Dispozițiile prevăzute la art. 7 din Legea nr. 554/2004, cu modificările și completările ulterioare, nu sunt aplicabile.

(8) Răspunsul eronat se pedepsește conform legii.

(9) Informațiile care privesc statutul judecătorilor și procurorilor, organizarea judiciară, organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, cooperarea instituțională între instanțe și parchete, pe de o parte, și orice altă autoritate publică, pe de altă parte, precum și actele administrative extrajudiciare emise sau încheiate de către sau între autoritățile publice care privesc sau afectează desfășurarea procedurilor judiciare, prin derogare de la prevederile art. 12 din Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificările și completările ulterioare, constituie informații de interes public, la care accesul liber este garantat.

(10) Dispozițiile art. 8-12, art. 33 și art. 76 din prezenta lege se aplică, în mod corespunzător, și magistraților-asistenți.

Art. 8. (1) Judecătorilor și procurorilor le este interzis:

- a) să desfășoare activități comerciale, direct sau prin persoane interpose;
- b) să desfășoare activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură;
- c) să aibă calitatea de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți, instituții de credit sau financiare, societăți de asigurare/reasigurare, societăți naționale sau regii autonome;
- d) să aibă calitatea de membru al unui grup de interes economic.

(1¹) În cazul dobândirii, prin moștenire, a calității de asociat sau acționari la societăți, instituții de credit sau financiare, societăți de asigurare/reasigurare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome, magistrații sunt obligați să ia măsurile necesare, astfel încât această calitate să înceteze în termen de maximum un an de la data dobândirii ei efective.

(2) Prin derogare de la prevederile alin. (1) lit. c), judecătorii și procurorii pot fi acționari sau asociați ca urmare a legii privind privatizarea în masă.

Art. 9. (1) Judecătorii și procurorii nu pot să facă parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic.

(2) Judecătorii și procurorii sunt obligați ca în exercitarea atribuțiilor să se abțină de la exprimarea sau manifestarea, în orice mod, a convingerilor lor politice.

(3) Judecătorii și procurorii sunt obligați ca, în exercitarea atribuțiilor, să se abțină de la manifestarea sau exprimarea defăimătoare, în orice mod, la adresa celorlalte puteri ale statului - legislativă și executivă.

Art. 10. (1) Judecătorii și procurorii nu își pot exprima public opinia cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul.

(2) Judecătorii și procurorii nu pot să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanțe sau parchete decât acelea în cadrul cărora își exercită funcția și nu pot îndeplini orice altă activitate care, potrivit legii, se realizează de avocat.

(3) Judecătorilor și procurorilor le este permis să pledeze, în condițiile prevăzute de lege, numai în cauzele lor personale, ale ascendenților și descendenților, ale soților, precum și ale persoanelor puse sub tutela sau curatela lor. Chiar și în asemenea situații însă judecătorilor și procurorilor nu le este îngăduit să se folosească de calitatea pe care o au pentru a influența soluția instanței de judecată sau a parchetului și trebuie să evite a se crea aparența că ar putea influența în orice fel soluția.

Art. 11. (1) Judecătorii și procurorii pot participa la elaborarea de publicații, pot elabora articole, studii de specialitate, lucrări literare ori științifice și pot participa la emisiuni audio-vizuale, cu excepția celor cu caracter politic.

(2) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai unor comisii de examinare sau de întocmire a proiectelor de acte normative, a unor documente interne sau internaționale.

(3) Judecătorii și procurorii pot fi membri ai societăților științifice sau academice, precum și ai oricăror persoane juridice de drept privat fără scop patrimonial.

Titlul II

Carierea judecătorilor și procurorilor

Capitolul I

Admiterea în magistratură și formarea profesională inițială a judecătorilor și procurorilor

Art. 12. Admiterea în magistratură a judecătorilor și procurorilor se face prin concurs, pe baza competenței profesionale, a aptitudinilor și a bunei reputații.

Art. 13. Admiterea în magistratură și formarea profesională inițială în vederea ocupării funcției de judecător și procuror se realizează prin Institutul Național al Magistraturii.

Art. 14. (1) Admiterea la Institutul Național al Magistraturii se face cu respectarea principiilor transparenței și egalității, exclusiv pe bază de concurs.

(2) Poate fi admisă la Institutul Național al Magistraturii persoana care îndeplinește cumulativ următoarele condiții:

- a) are cetățenia română, domiciliul în România și capacitate deplină de exercițiu;
- b) este licențiată în drept;
- c) nu are antecedente penale sau cazier fiscal și se bucură de o bună reputație;
- d) cunoaște limba română;
- e) este aptă, din punct de vedere medical și psihologic, pentru exercitarea funcției.